

REPUBLIKA ALBANIJA

**Pogled na unutarnju kontrolu
javnih financija (PIFC)
u Albaniji**

Drač, lipanj/juni 2023.

REPUBLIKA ALBANIJA

SADRŽAJ

- I. Relevantni zahtjevi PIFC-a
- II. Strateški dokumenti i zakonodavni okvir za unutarnju kontrolu i unutarnju reviziju
- III. Administrativni kapaciteti
- IV. Pregled trenutačnog stanja
- V. Planovi za daljnji razvoj

REPUBLIKA ALBANIJA

I. Relevantni zahtjevi PIFC-a

- Albanija nastoji provesti sustav unutarnje financijske kontrole u cjelokupnom javnom sektoru, u skladu s dobrim praksama EU-a i međunarodno priznatim okvirima i standardima.
- Albanija se pridržava okvira COSO-a, okvira INTOSAI-a kao međunarodno prihvaćene reference za sustave unutarnje kontrole i Okvira međunarodnih profesionalnih praksi (IPPF) koji uključuje međunarodno prihvaćene standarde za unutarnju reviziju.
- Strateška vizija, konkretizirana kroz donošenje i provedbu regulatornog okvira i najboljih praksi u području unutarnje kontrole, jest osigurati daljnji razvoj sustava PIFC-a kao alata koji bi rukovoditelji i osoblje trebali upotrebljavati za odgovorno, uspješno i transparentno upravljanje javnim sredstvima.

REPUBLIKA ALBANIJA

Zakonodavni okvir za PIFC – zakoni i podzakonski akti

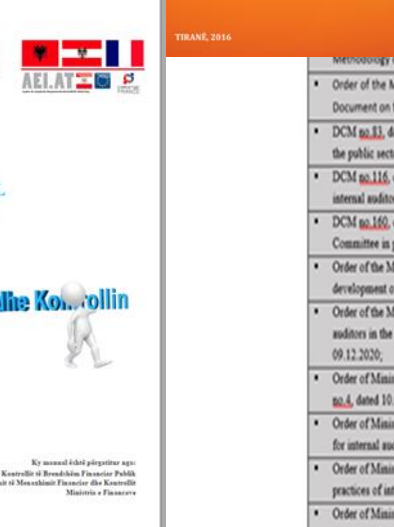
REPUBLIKA E SHQIPËRISE KUVENDI
L I G J
Nr.896, datë 26.6.2008
PËR MENAXHIMIN E SISTEMIT BUXHETOR NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISE
Në mbështetje të amurës 78, 83 pika 1, 111 e 117 të Kushtetutit, me propozimin e Këshillit të Ministrave,
K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISE
V E N D O S I
K R E U I
P A R D I T I E P ÈR G J I T H S H M E
Neni 1
Objekti i ligjit
Ky ligj rregullon normën buxhetorë në Republikën e Shqipërisë, strukturën, parimet dhe kushtet e provës buxhetare, auditimit financiar administrativ dhe përgjegjësitë për zbatimin e legjislacionit buxhetor në tërësi.

REPUBLIKA E SHQIPËRISE KUVENDI
L I G J I
Nr.114, Datë 22.10.2015
PËR AUDITIMIN E BRENDSHËM NË SEKTORIN PUBLIK
Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1 të Kushtetutit, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISE V E N D O S I
K R E U I
D I S P O Z I T A T È P ÈR G J I T H S H M E
Neni 1
Objekti i ligjit
Ky ligj rregullon veprimtarinë e auditimit të brendshëm në sektorin publik, si dhe përcaktim funksionit e veprimtarisë, misionin, parimet, organizimin, funksionimin dhe përgjegjësitë.
Neni 2
Auditimi i Brendshëm
Auditimi i brendshëm është një veprimtari e paruar, që jep siguri objektive, si dhe ofron këshillim për menaxhimin, e projektuar për të shtuar vlerën dhe për të përmirësuar veprimtarinë e njësisë publike. Auditimi i brendshëm ndihmon njësitë publike për të arritur objektivat, nëpërmjet një veprimtarie të duhur dhe sistematike, për të vlerësuar e përmirësuar frytshmësinë e menaxhimit të riskut, si dhe proceset e kontrollit dhe të qeverisjes.
Neni 3
Fusha e zbatimit të ligjit
Ky ligj zbatohet në njësitë e sektorit publik, ku, sipas këtij ligji, përfshihen:
1. Njësitë e qeverisë së përgjithshme dhe çdo institucion tjetër që kryen funksione publike.
2. Shoqëritë tregtare, organizatat jofitimprurëse dhe autoritetet e përfaqësuara, të cilat zotërohen, kontrollohen, financohen ose garantojnë financiarisht nga një njësi e qeverisjes së përgjithshme.
3. Njësi të tjera që shpenzojnë fonde publike, sipas një marrëveshjeje ndërkompartementale.

REPUBLIKA E SHQIPËRISE KUVENDI
L I G J
Nr. 10 296, datë 08.07.2010
I ndryshuar me Ligjin nr. 110/2015, datë 15.10.2015
PËR MENAXHIMIN FINANCIAR DHE KONTROLLIN
Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutit, me propozimin e Këshillit të Ministrave,
K U V E N D I
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISE
V E N D O S I
K R E U I
D I S P O Z I T A T È P ÈR G J I T H S H M E
Neni 1
Objekti i ligjit
Ky ligj përcaktin parimet, rregullat, procedurat, strukturat administrative dhe metodat për funksionimin e menaxhimit financiar dhe kontrollin në njësitë publike të Republikës së Shqipërisë, si dhe përgjegjësitë menaxheriale për planifikimin, zbatimin, kontrollin e buxhetit, kontabilitetin dhe raportimin.
Neni 2
Qëllimi i ligjit
Qëllimi i këtij ligji është përdorimi sa më efikas, efektiv dhe ekonomik i burimeve financiare publike, duke respektuar parimet e transparencës dhe të ligjëshmërisë, si dhe shmagëti e shpërdorimit, keqpërdorimit dhe vjedhjes së pasurisë.

- Order of the Minister of Finance and Economy no. 305, dated 18.12.2021 "For the approval of the Policy Document on further development of internal control system for 2021-2022".
DCM no.83, dated 03.02.2016, "On approval of the criteria for the establishment of internal audit units in the public sector", amended with DCM No.333, dated 05.11.2016;
DCM no.116, dated 17.02.2016, "On the functioning and composition of the qualification commission of internal auditors in the public sector and the determination of the training fees";
DCM no.160, dated 02.03.2016 "On the way of functioning, powers and composition of the Internal Audit Committee in public units";
Order of the Minister of Finance no.3, dated 08.01.2016, "On approval of rules for professional development of internal auditors in the public sector", amended with order no.260, dated 27.10.2020;
Order of the Minister of Finance no.37 dated 16.03.2016, "On the procedures for certification internal auditors in the public sector", amended with order no. 26, dated 21.03.2017, with order no.206, dated 09.12.2020;
Order of Minister of Finance no.100, dated 25.10.2016 for "Internal Audit Manual", amended with order no.4, dated 10.01.2020;
Order of Minister of Finance no.22, dated 06.03.2017 for "Methodology for External Quality Assessment for internal audit in public sector";
Order of Minister of Finance no.45, dated 08.05.2017 for "Publication of International Standards for best practices of internal audit in public sector, adopted for implementation in Albanian Republic".
Order of Minister of Finance no.42, dated 27.10.2020 "On following the implementation of recommendations given by the internal audit in the public sector".

Kako smo ustrojeni

Ured predsjednika Vlade / Vijeće ministara

Ministarstvo financija i gospodarstva

Odbor za PIFC

REPUBLIKA ALBANIJA

REPUBLIKA ALBANIJA

Suradnja

Nacionalna interakcija

- javne jedinice
- jedinice za unutarnju reviziju
- Vrhovna revizijska institucija
- Odjel za javnu upravu
- ASPA

Međunarodna suradnja

- Europska komisija / GU za proračun
- SIGMA
- Svjetska banka (PEMPAL)
- SECO (projekt lokalnog financiranja)
- ReSPA
- CEF

Stručnost/potpura

Procjena potreba

Izgradnja kapaciteta

Tehnička pomoć

Evaluacija sustava

Preporuke

Monitoring sustava

REPUBLIKA ALBANIJA

IV. Stanje provedbe finansijskog upravljanja i kontrole

Na temelju opće analize načela unutarnje kontrole, sustav unutarnje kontrole evaluiran je kao „djelomično učinkovit“, a na taj rezultat najviše utječu sljedeći nalazi:

- poboljšani regulatorni okvir za unutarnju kontrolu radi provedbe pravila i postupaka u svrhu uspostavljanja učinkovitog sustava unutarnje kontrole u svim javnim jedinicama
- institucije su utvrdile osnovne uvjete za učinkovito kontrolno okruženje i strukturirani proces za integraciju strateških i operativnih ciljeva jedinice
- znatno povećanje upotrebe delegiranja, uglavnom u području javne nabave i isplate plaća
- izazovi u pogledu jasnog definiranja odgovornosti i funkcija u instituciji, linija izvještavanja s podređenim jedinicama i razdvajanja dužnosti.

REPUBLIKA ALBANIJA

Stanje provedbe finansijskog upravljanja i kontrole

- Zabilježena je nedovoljna predanost rukovoditelja koordinaciji, komunikaciji i periodičnom izvještavanju u pogledu postizanja ciljeva i pokazatelja učinka između institucija i njihovih podređenih jedinica.
- Unatoč tome što rezultati u pogledu procesa upravljanja rizicima nisu u potpunosti zadovoljavajući (pisani postupci povezani s procesom utvrđivanja rizika, konkretno korupcije ili prijevare), povećava se broj institucija koje su izradile i provele instrumente za upravljanje rizicima.
- Institucije imaju uspostavljene pravne postupke i relevantne strukture za zviždače, ali zbog nedostatka konkretnih podataka o slučajevima korupcije i prijevare, utvrđen je niski stupanj provedbe tih postupaka i njihove učinkovitosti u instituciji.

2003. – 2023.

Unutarnja revizija u Albaniji

REPUBLIKA ALBANIJA

135 JEDINICA ZA UNUTARNJU REVIZIJU

11

12 NEOVISNIH INSTITUCIJA

MINISTARSTAVA

19 JAVNIH PODUZEĆA

**SREDIŠNJA
HARMONIZACIJSKA
UPRAVA ZA
UNUTARNJU
REVIZIJU**

24 SREDIŠNJE INSTITUCIJE

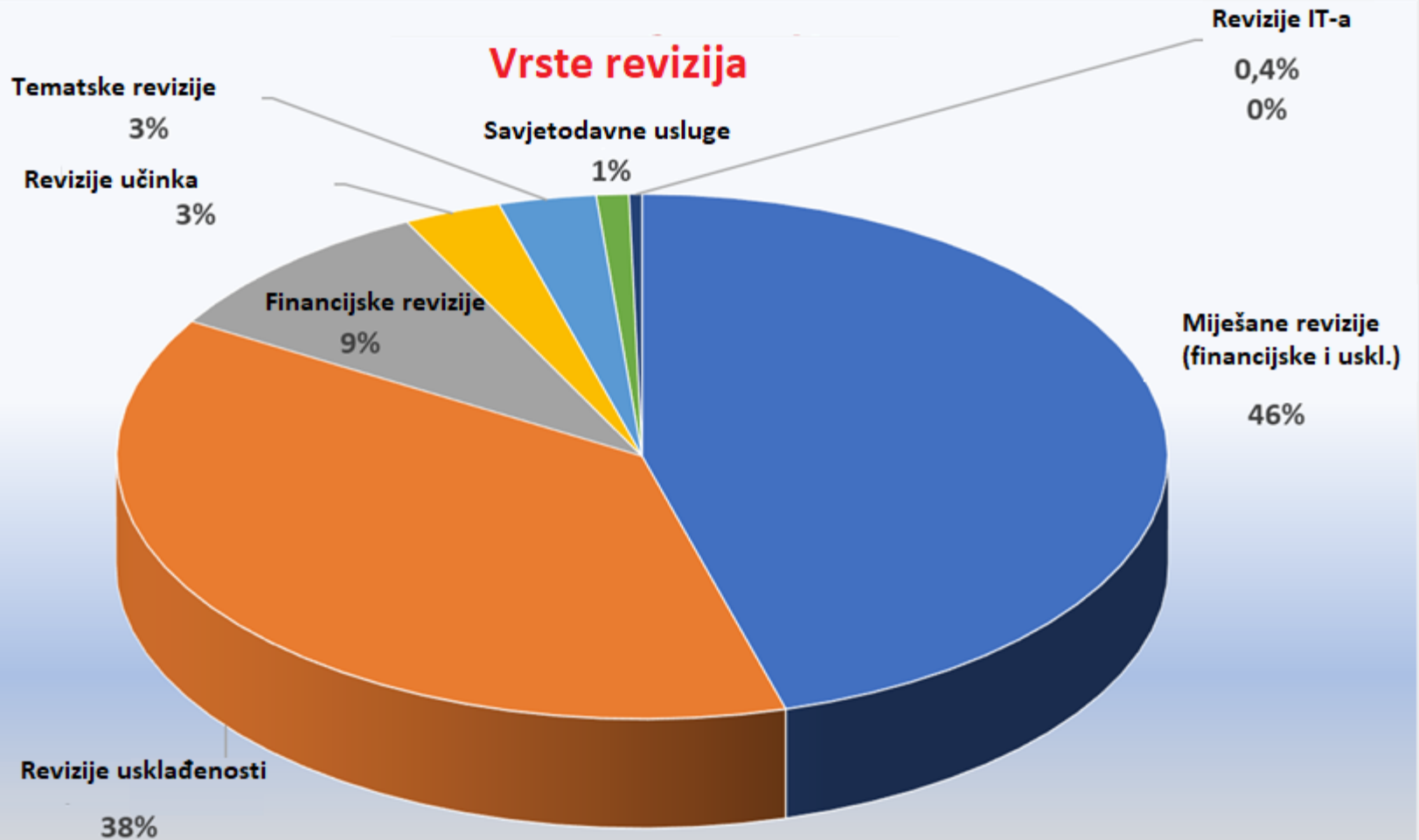
20 SVEUČILIŠTA, BOLNICA I
ZDRAVSTVENIH CENTARA

49 TIJELA LOKALNE RAZINE VLASTI (OPĆINA)

REPUBLIKA ALBANIJA

Vrste revizija

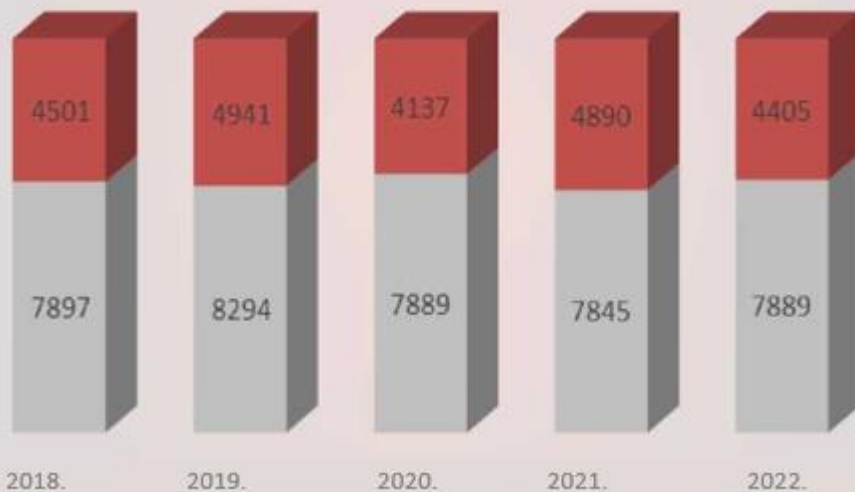

Trenutačno stanje unutarnje revizije

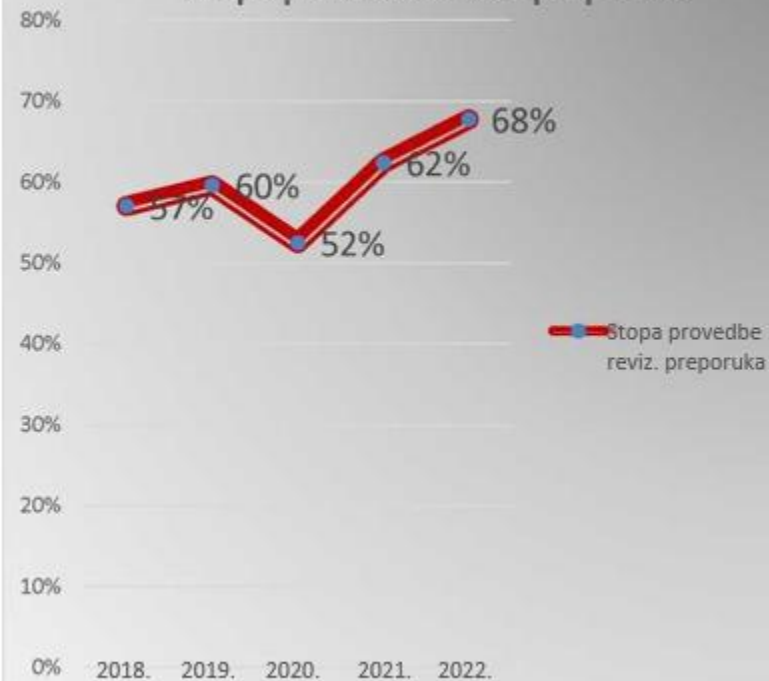
REPUBLIKA ALBANIJA

Provedba revizijskih preporuka

• Prihvaćene revizijske preporuke • Provedene revizijske preporuke

Stopa provedbe reviz. preporuka

REPUBLIKA ALBANIJA

Uspostavljanje jedinica za unutarnju reviziju i broj

Godina	Jedinice za unutarnju reviziju (br. uspostavljenih)	Br. unutarnjih revizora (planiran)	Br. unutarnjih revizora (stvaran)	Slobodna radna mjesta	Ovlašteni unutarnji revizori	Unutarnji revizori u okviru programa certifikacije
2017.	119	428	400	28	308	36
2018.	127	469	429	40	330	40
2019.	129	478	428	50	344	0
2020.	129	469	414	55	318	50
2021.	135	485	433	52	342	0
2022.	136	499	435	64	309	75

REPUBLIKA ALBANIJA

Nacionalni program certifikacije u području unutarnje revizije

 Prvi nacionalni program certifikacije u području unutarnje revizije proveden je 2005., a sastojao se od pet modula: finansijsko izvještavanje i računovodstvo, nacionalno zakonodavstvo, finansijsko upravljanje, upravljanje i unutarnja kontrola, te unutarnja revizija (trajanje: devet mjeseci)

 Novi program certifikacije u području unutarnje revizije predstavljen je 2016., a sastojao se od šest (6) modula koje je SHJ/UR pripremio u suradnji sa stručnjacima iz SIGMA-e u potpunosti u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima.

Program za ovlaštene unutarnje revizore
1. modul: Okruženje unutarnje revizije
2. modul: IPPF i standardi unutarnje revizije
3. modul: Planiranje aktivnosti unutarnje revizije
4. modul: Izvođenje angažmana unutarnje revizije
5. modul: Revizijski izvještaji i osiguranje kvalitete
6. modul: Tehnike revizije i računalne revizijske tehnike

88 % aktivnih unutarnjih revizora ovlašteni su unutarnji revizori

REPUBLIKA ALBANIJA

Trajno stručno osposobljavanje u području unutarnje revizije

🏛️ SHJ/UR od 2014. organizira godišnji program za trajno stručno osposobljavanje na temelju analiza potreba za osposobljavanjem svih aktivnih unutarnjih revizora u javnom sektoru.

🏛️ Svi ovlašteni unutarnji revizori u roku od dvije godine moraju odslušati najmanje 80 sati trajnog stručnog osposobljavanja (članak 20. Zakona o unutarnjoj reviziji).

🏛️ Teme osposobljavanja obuhvaćale su ključna pitanja povezana s aktivnošću unutarnje revizije u javnom sektoru, na primjer:

- ✓ revizija na temelju rizika
- ✓ okvir unutarnje kontrole i upravljanje rizicima
- ✓ revizija učinka sredstava iz instrumenta IPA
- ✓ revizija učinka i revizija IT-a
- ✓ rizik od prijevare i korupcije.

REPUBLIKA ALBANIJA

Vanjske ocjene kvalitete unutarnje revizije

■ Jednom svakih pet (5) godina SHJ/UR provodi vanjske ocjene kvalitete aktivnosti unutarnje revizije u javnim subjektima na temelju **metodologije za vanjsku ocjenu kvalitete aktivnosti unutarnje revizije**.

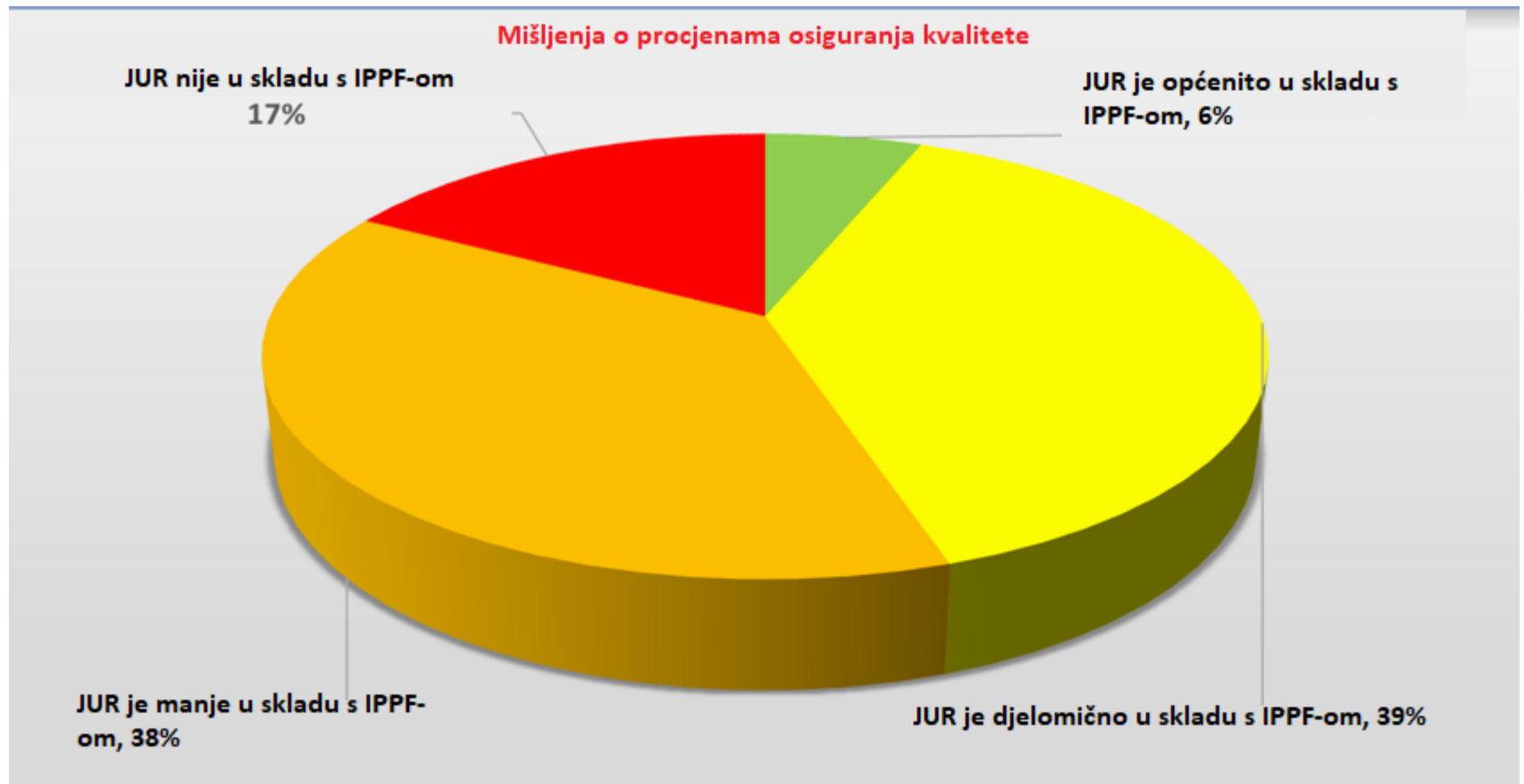
■ Svrha je vanjskih ocjena kvalitete evaluirati razinu pridržavanja zahtjeva IPPF-a u okviru aktivnosti unutarnje revizije te pružiti preporuke za daljnja povećanja učinkovitosti funkcioniranja unutarnje revizije u javnom sektoru.

Do kraja 2022. SHJ/UR ocijenio je 99 od ukupno 136 uspostavljenih jedinica za unutarnju reviziju, sa strateškim ciljem da ocijeni sve jedinice za unutarnju reviziju u roku od pet godina.

REPUBLIKA ALBANIJA

Ocjene kvalitete jedinica za unutarnju reviziju

REPUBLIKA ALBANIJA

Suradnja s Vrhovnom revizijskom institucijom

- propisano Zakonom o unutarnjoj reviziji (članak 25.)
- Sporazum o suradnji između Vrhovne revizijske institucije i Ministarstva financija odobrio je ministar financija odlukom br. 5096 i čelnik Vrhovne revizijske institucije odlukom br. 406/1 od 12. travnja/aprila 2017.
 - Time je osnovano tehničko tajništvo koje djeluje između Vrhovne revizijske institucije i Ministarstva financija i gospodarstva.
 - Sastanci su organizirani na temelju Pravilnika tehničkog tajništva.
- Glavna su područja suradnje sljedeća:
 - razmjena konsolidiranih revizijskih planova kako bi se izbjeglo preklapanje
 - razmjena informacija i revizijskih izvještaja
 - zajednička osposobljavanja i izrada revizijskih metodologija.

REPUBLIKA ALBANIJA

U smjeru budućeg razvoja

- daljnji razvoj koncepta **odgovornosti rukovodstva** u svrhu jasnog utvrđivanja ovlasti i odgovornosti u okviru upotrebe proračunskih sredstava i upravljanju njima na odgovarajući način; provedba postupaka delegiranja u svim javnim jedinicama
- **potpora javnim jedinicama** u pregledu trenutačnih politika i postupaka u skladu s organizacijskim, procesnim ili sustavnim promjenama
- **razvoj kontrola na temelju rizika** kako bi se utvrdili i ublažili rizici s pomoću dobro definiranih unutarnjih kontrola prije procesa revizije
- **izrada i odobravanje pisanih postupaka o pravilima o izvještavanju** u okviru javnih jedinica, a koji bi trebali biti usmjereni i na ciljeve, pokazatelje učinka i rizike povezane s tim ciljevima
- **provedba periodične samoocjene** sustava unutarnje kontrole u okviru višeg rukovodstva javne jedinice kako bi se utvrdili mogući nedostaci i provele učinkovitije kontrole

REPUBLIKA ALBANIJA

Planovi za daljnji razvoj

- daljnji **razvoj pravnog okvira za unutarnju reviziju** (pregledan Zakon o unutarnjoj reviziji i ažuriran Priručnik za unutarnju reviziju) i ažuriranje metodologija, smjernica i uputa
- jačanje **uloge unutarnje revizije u borbi protiv korupcije, financijske prijevare i nepravilnosti**; povećanje učinkovitosti i kvalitete revizija; pružanje objektivnog uvjerenja i savjeta voditelju javne jedinice i stvaranje dodatne vrijednosti i poboljšanje rada javne jedinice
- **jačanje utjecaja aktivnosti unutarnje revizije** praćenjem revizijskih preporuka i održavanjem rastućeg trenda u pogledu stope provedbe revizijskih preporuka
- **jačanje profesionalnih kapaciteta, vještina i sposobnosti** unutarnjih revizora putem unaprjeđenih programa osposobljavanja i certifikacije u okviru trajnog stručnog osposobljavanja

Albanija i PEMPAL od 2006.

REPUBLIC OF ALBANIA

Slobodno postavite pitanje

Hvala vam na pozornosti!